

šlak - organická prírodná živica (výlučky červca *Tacharida lacca*) používaná na výrobu rôznych lakov, napríklad *záverečných lakov*, *politúr*, alebo ako jedna zo zložiek tmelov na upevnenie šperku; má žltastú farbu; najvýraznejšie sfarbený šlak je *lak indický/lac lake*; šlak sa predáva v podobe šupín; pozri *fixatív*; *patinovanie striebra*, *zlátenie*

www: na trhu sú rôzne druhy šlakov: šlak biely bez vosku, šlak citrón svetlý bez vosku, šlak indický citrón tmavý bez vosku, šlak indický pomaranč s voskom, šlak indický citrón s voskom, šlak rubín bez vosku

šelingy - jedna z foriem *tureckého divadla* v 16.-18.storočí, ktoré malo podobu niekoľkodenných dvorských slávností s pretekmi, ilumináciou, recitáciou, predvádzaním bitiek, výstupmi *šašov* a krátkymi fraškami

Šelma a drak/Drak odovzdáva moc šelme - (Zjavenie 13,2-3); **Drak jej** (šelme morskej) **dal svoju, svoj trón i veľkú moc. Jednu hlavu mala ako na smrť zbitú, ale smrteľná rana sa zhojila...**

-epizóda z kapitoly *Šelma morská*; blízke alebo totožné s *Uctievaním šelmy a draka*; názvy sa zamieňajú; Šelma a drak sa viac zameriava na ikonografiu bez klaňajúcich sa postáv; pozri *apokalyptické motívy*

(13,1-10. Šelma morská). **Šelma a drak** (Beatus Girona, 2.pol. 10.st.)

(13,1-2. Šelma morská). **Šelma a drak** (Beatus Millán, 10.-12.st.)

(13.2. Šelma morská). Šelma a drak (Beatus Ginevra, 1047)

Šelma a drak (Burckhardt-Wildt Apocalypse, Francúzsko, pravdepodobne Lorraine, 1295)

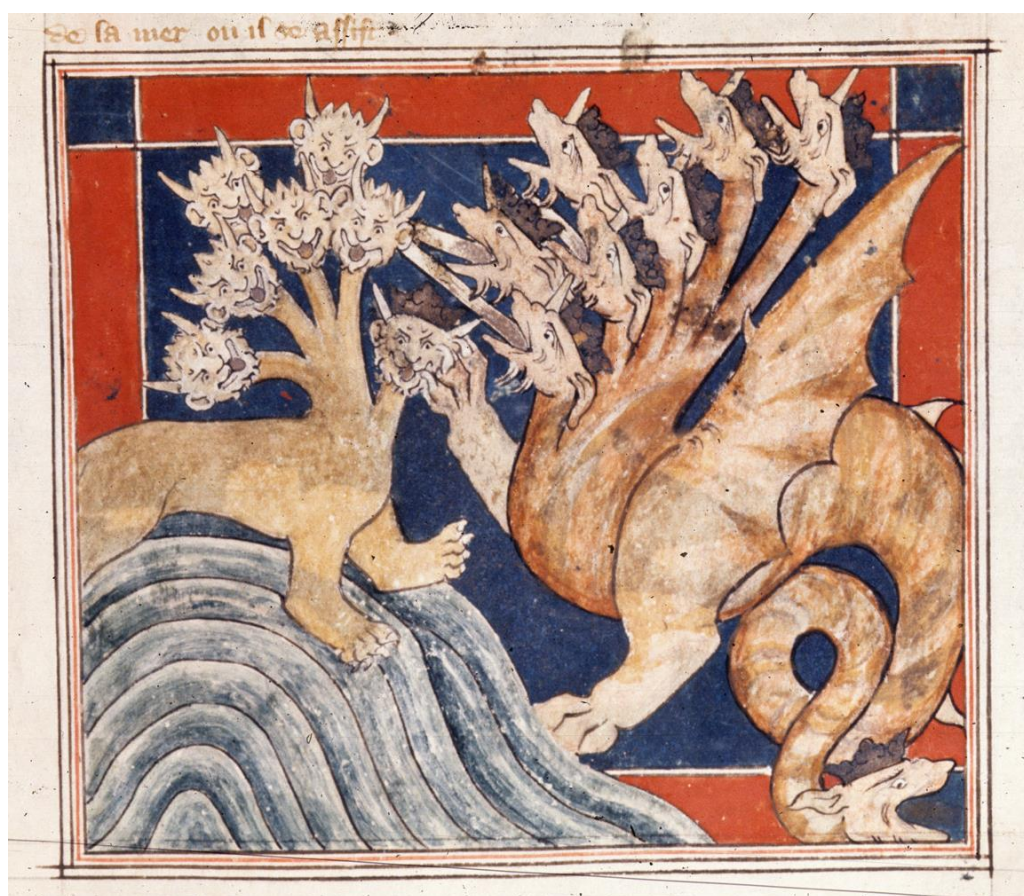
(13,1-10. Šelma morská). **Šelma a drak** (Apokalypsa Douce, 1270-1272)

(13,1-18. Šelma morská). **Šelma a drak** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(13,2. Šelma morská). Šelma a drak (Apokalypsa glosovaná, 1240-1250)

(13,1-2. Šelma morská). Šelma a drak (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

(13,2-3. Šelma morská). Šelma a drak. Adorovanie draka (Apokalypsa Jánova, 14.st.)

(13,1-18. Morská šelma a zemska šelma). **Sedemhlavý drak a falošný prorok** (Flámska apokalypsa, 1400)

(13,2-3. Šelma morská). **Drak odovzdáva moc šelme morskej** (Blockbook Apocalypse, 1430-1440)

(13,2. Šelma morská). **Šelma a drak** (Apokalypsa z Angers, 38.scéna, 1377-1382)

Autor neuvedený: Sedemhlavá šelma (grafický list z Philips Medhurst Bible)

Šelma morská - (*Zjavenie 13,1-10*); **Videl som** (sv. Ján) **vystupovať z mora šelmu** (gréč. Θηρίον/Therion – šelma; more ako nepriateľský, protibožský živel; šelma ako inkarnácia Satana; rímski cisári; Nero v odkaze na 13,18: číslo 666; odkaz na *Izaiáša 27,1*). **Mala desať rohov a sedem hláv** (sedem hláv = zrejme rad rímskych cisárov, snáď Caligula - Nero - Domitian; desať rohov = zrejme iní panovníci; obluda symbolizuje cisára Nera, ako to má potvrdzovať známa symbolika čísla 666, na rohoch desať diadémov; podobne 12,3-4: *Apokalyptický drak*) **a na hlavách rúhavé mená** (kult rímskych cisárov; niektorí rímski cisári; Caligula; Nero, Domitian). **Šelma, ktorú som videl, podobná bola leopardovi, nohy mala ako medveď a tlamu ako lev. Drak jej dal svoju silu, svoj trón i veľkú moc** (paralela k 5,6-7: intronizácia Baránka Krista; šelma ako *Antikrist*). **Jednu z hláv mala ako na smrť zbitú, ale smrteľná rana sa jej zhojila. Celá zem obdivovala šelmu, a klaňali sa drakovi, že dal šelme svoju moc, klaňali sa aj šelme a hovorili: Kto je podobný šelme a kto bude môcť bojovať proti nej** (antitéza k *Exodu 15,11*)? **Mala aj tlamu, aby hovorila veľké veci a rúhala sa** (odkaz na tituly zbožštených rímskych cisárov: augustus - vznešený, divus - božský, pán a boh, boží syn); **a dostala moc pôsobiť štyridsať dva mesiacov** (dočasnosť vlády; podobne 11,2-3: *Zmeranie Božieho chrámu*; 12,6: *Žena odetá do slnka*). **A otvorila tlamu, aby sa rúhala Bohu a Jeho stánku, aj tým, čo majú v nebi svoje stany** (božské nároky rímskych cisárov; podobne *Daniel 7,8*). **Dostala moc aj bojovať proti svätým** (kresťanom obecné), **aj víťaziť nad nimi; dostala i moc nad všetkými kmeňmi, ľuďmi, jazykmi a národmi** (paralela k 5,9: *Apokalyptický baránok*). **Aj sa jej budú klaňať všetci obyvatelia zeme, ktorých mená nie sú zapísané od počiatku sveta v knihe života zabitého Baránka** (zatratení; odkaz na *Knihu života* v 5,1-8: *Apokalyptický baránok*). **Kto má uši, nech počuje** (kto má schopnosť rozumieť; podobne 2,7: *Sedem svietnikov*). **Kto iných väzní, sám bude väznený; kto mečom zabíja, mečom zahynie** (odkaz na *Jeremiáša 15,2*)! **V tom je trpezlivosť a viera svätých** (vážnosť výzvy; varovanie; výzva k vernosti Bohu aj za cenu mučeníctva)

-najčastejšími motívmi kapitoly Šelma morská sú: *Klaňanie šelme a drakovi* (13,3-4), *Klaňanie drakovi* (13,3-4), *Klaňanie šelme*, *Šelma a drak/Drak odovzdáva moc šelme morskej* (13,2), *Boj so šelmou/Zabíjanie verných slovu Božiemu* (13,7)

-námet Šelma morská nasleduje po kapitole *Žena odetá do slnka*, *Bitka na nebi* a *Boj na zemi*; názov Morská šelma pochádza z doslovného znenia textu; pozri *apokalyptický drak*, *apokalyptický cyklus*, *apokalyptické motívy*

-prvé výklady stotožňovali morskú šelmu priamo s postavami rímskych cisárov 1.storočia, Caligulom (☩41), Nerom (☩68), Domitianom (☩96); komentátori hľadali a „nachádzali“ konkrétne podobnosti: zranenie morskej šelmy = choroba a uzdravenie Caligulu; alebo ide druhý príchod Nera rediviva: v polovine 2.st. vznikali legendy, že cisár Nero nezomrel, ale žije medzi *Partami* a vráti sa, alebo že obživil a vráti sa ako posledné veľké trápenie na konci časov (Židia naopak dúfali v jeho návrat a videli v ňom pomstiteľa za zrucaný Jeruzalem); iní bádatelia rozoberali jednotlivé detaily šelmy a z nich vyvodzovali konkrétne závery: sedem hláv = sedem rímskych cisárov (každý z nich predstavoval jedinca, ale dokopy tvorili rímske cisárstvo), desať rohov s čelenkami = desať „iných“ pohanských panovníkov alebo desať rímskych provincií alebo, podľa interpretov z radov reformácie, desať rímskych pápežov, ktorí sa spreneverili pôvodnému kresťanskému učeniu; rúhanie šelmy (pápežstva) je pripodobňované k ťaženiu proti sekte *valdénskych* (12.-13.st.), ktorá odmietala mocenské ambície katolíckej cirkvi; alebo naopak z pohľadu oficiálnej cirkvi je k šelme prirovnávané vystúpenie anglického reformátora *Johna Wiklefa* (☩1384), *Jana Husa* (☩1415), *Martina Luthera* (☩1546) atď.; v predhusitských časoch (kazateľ Jan Milíč z Kroměříže, ☩1376) komentátori (kazateľ Jan Milíč z Kroměříže, ☩1376) videli Antikrista v cisárovi Václavovi IV. (☩1419), *husiti* zasa v jeho bratovi, cisárovi *Žigmundovi Luxemburskom* (☩1437; okrem iného aj preto, lebo založil dvorský rád draka); tento historizujúci prístup k textu prehliada celkový zámer diela a súvislosti medzi kapitolami a sústreďuje sa na objavenie nejakého kľúča, kódu k zašifrovanému a tajomnému obsahu; Zjavenie Jána však niečo také nesleduje, naopak prináša poznanie, je varovaním v hodine dvanástej a výzvou k náprave; k tomu autor použil vyjadrovacie prostriedky, obrazy a mýty, ktoré boli súčasníkom zrozumiteľné a dávali tušiť, že posolstvo je nanajvýš závažné, lebo sa týka života a smrti na večnosti; iba dnes sa tieto obrazy javia ako tajomné šifry, lebo pôvodná symbolika je zabudnutá; takmer *gnosticky* podfarbený výklad hľadal v morskej šelme inkarnáciu draka (siedmimi hlavami a desiatimi rohami sa na draka podobá); podľa tohto výkladu *apokalyptický drak* stojí na brehu mora a na vodnej hladine sleduje svoj obraz a ten obživne; táto konštrukcia sa pokúša hľadať podobnosť medzi gnostickým mýtom o pyšnom samozvancovi, bohovi *Jaldabaothovi*, ktorý sa usiloval zmocniť vlády nad celým vesmírom; výklad o inkarnácii draka, ktorou sa chce drak vyrovnat' vtelenému *Kristovi*, našiel svoju podobu v *ikonografii* (Antithesis figurata vitae Christi et Antichristi); niektorí moderní komentátori v Morskej šelme videli jednoducho pokračovanie orientálnej mytológie: šelma vystupuje z mora ako babylonská *Tiamat*, ako starozákonný *Leviatan*, lebo z mora prichádza na svet zlo; ďalší upozorňujú na židovskú inšpiráciu, proroctvo Daniela (7); v Danielovi síce nevystupuje sedemhlavé monštrum, ale jeho štyri démonické obludy (lev s orlímí krídlami, medveď s ľudským srdcom, leopard so štyrmi hlavami a monštrum so železnými zubami a desiatimi rohami a leopard so štyrmi hlavami) majú spoločne sedem hláv ako morská šelma; dnešné výklady sa prikláňajú k tomu, že v Jánovom prípade ide skôr o metafory, o výrazové prostriedky než o bájný obsah; ak Daniel opisuje tri zvieratá (medveď, lev, leopard) a jedno neidentifikovateľné monštrum, apokalyptik Ján píše o monštre, zmiešanine troch zvierat (leopard s nohami medveďa a tlamou leva); vytvorí si jeho obraz nie je možné, lebo sám o sebe je absurdný: sedem hláv a jedna tlama; dôležitejšie je pôvodné danielovské posolstvo zvieracích prvkov: lev - kráľovská moc, medveď - sila, leopard - šikovnosť, ktoré odkazujú na silné vlastnosti prastarých monštruóznych božstiev; tak ako Daniel svojimi šelmami myslel veľké staroveké ríše ohrozujúce *Izrael*, apokalyptik Ján v šelmách skrýval rôzne podoby zlovoľnej *Rímskej ríše*, ktorá sa v *Traianových* časoch upevnila, t.j. „ozdravela“, a jej tlak na kresťanstvo silnel

-obluda je zobrazovaná s jednou klesajúcou hlavou, ľudia pred ňou kľakajú a vzdávajú jej úctu; tí, ktorí odmietajú, sú popravení; výtvarné umenie morskú šelmu zvyčajne zobrazuje ako netvora s levími hlavami, rohami a ohňom okolo tela; na stredovekých *ilumináciách* má niekedy šelma podobu Danielových štyroch zvierat (pozri *tetramorf*); zámene s *apokalyptickými zvieratami* z 4,2-8: *Apokalyptické bytosti* bráni ich vzhľad: pazúry a prítomnosť štvorhlavého leoparda so škrvrnami a desaťrohé monštrum s jedným rohom v tvare ľudskej hlavy; nebeská sféra je zastúpená tróniacim Kristom v *mandorle* obklopenej anjelskou suitou; kolesá po stranách mandorly ju menia na Boží voz; postupom času prenikajú do *ikonografie* Morskej šelmy nové motívy (wittenberský spis *Antithesis figurata vitae Christi et Antichristi*, 1521; *Codex Gigas*, 1204-1227), ktoré odrážajú dobové pomery, feudálne a sedliacke vojny, pápežské dvojvládie, zrod protestantizmu; možno preto sa v neskorom stredoveku a v renesancii zhoduje podoba šelmy/Antikrista a apokalyptického draka/Satana

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%97%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%8C,%D0%B2%D1%8B%D1%88%D0%B4%D1%88%D0%B8%D0%B9%D0%B8%D0%B7%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%8F>

http://it.wikipedia.org/wiki/Bestia_del_mare

(13,1-2. Šelma morská). Sedemhlavá šelma (Zjavenie Jána, Francúzsko, 1325-1350)

(13,1-2. Šelma morská). Šelma morská (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

(13,1-3. Morská šelma). Videnie morskej šelmy (Apokalypsa Bib. de Toulouse, 1220-1270)

Šelma morská (Anglo-normandská apokalypsa, MS 38842, 14.st.)

(13,1-10. Šelma morská). **Tróniaca šelma** (Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(13,1-10. Šelma morská). Dve šelmy (Lutherova biblia (1545)

H. Burgkmair St.: Dve šelmy apokalypsy (1523)

G. Lemberg: Dve šelmy (1523)

W. Blake: Šelma a drak (18.st.)

Šelma zemská - (*Zjavenie Jána 13,11-18*); **Potom som videl** (sv. Ján) **inú šelmu vystupovať do zeme** (Ázia - oblasť rozšíreného cisárskeho kultu a uctievania sôch zbožštených cisárov); **mala dva rohy, podobné Baránkovým** (snaha o zámenu s *Baránkom Božím, Kristom*; narážka na orientálne božstvá s baraními rohami), **ale hovorila ako drak** (kňazi v službách cisárskeho kultu; *mitraistická* liturgia podobná kresťanskej; *falošní proroci* ako náprotivok kresťanských prorokov; podobne 16,13: *Sedem plíag*; 19,20: *Videnie jazdca menom Pravý a Verný*). **Hľa, vykonáva všetku moc prvej šelmy pred jej očami a pôsobí, aby zem a jej obyvatelia klaňali sa prvej šelme, ktorej smrteľná rana sa zhojila** (odkaz na 13,3: *Šelma morská*). **Robí veľké znamenia pred ľuďmi** (náprotivok k mocným činom *Mesiáša Krista*; aj *falošní proroci* robia divy), **ešte aj to, že oheň zostupuje z neba na zem** (snáď narážka na stroj, ktorým v *Caligulových* časoch napodobňovali blesky a hromy), **a zavádza obyvateľov zeme znameniami, ktoré jej bolo dané konať pred očami šelmy. Nahovára obyvateľov zeme, aby zhotovili obraz šelme, ktorá dostala ranu od meča a ožila. Dostala moc dať obrazu šelmy aj ducha, aj aby ten obraz hovoril** (odkaz na orientálne kúzelníctvo; triky šarlatánov s oživovaním sôch) **a spôsobil, aby boli pomordovaní, ktorí by sa nekľanili obrazu šelmy** (odkaz na cisársky kult). **Pôsobí aj to, aby všetci, malí aj veľkí, bohatí aj chudobní, slobodní aj otroci, dali si znak na pravé ruky alebo na čelá** (náprotivok k 7,1-8: *Poznačenie Božích služobníkov*; odkaz na židovské modlitebné remienku tefilim nosené na čele a pravej ruke; cechové pečate alebo pečate rímskych vojakov a otrokov ako znamenie cisárskeho vlastníctva; členstvo v cechu podmienené účasťou na rímskych náboženských slávnostiach), **takže nikto nemohol ani nakupovať, ani predávať, kto nemal znak mena šelmy alebo číslo jej mena. V tom je múdrosť: Kto má rozum** (dar od Boha; schopnosť vnárať sa do Božích tajomstiev; podobne 17,9: *Neviestka*

babylonská; Marek 13,14: Ježiš hovorí o znamení konca sveta), **nech spočíta číslo tej šelmy, lebo jen to číslo človeka a počet jeho je šesťsto šesťdesiatšesť** (zrejme *Domitian* ako *Nero Redivivus*; zašifrovanie mena má ochrániť kresťanov, ak by sa text dostal do nepovoláných rúk; podobne 17,9: *Veľká neviestka babylonská*).

-epizódami Šelmy zemskej sú: *Falošný prorok zvädza obyvateľov*, *Znamenie šelmy/Číslo šelmy* (13,16)

-námetu Šelma morská a Šelma zemska zodpovedá Dürerov grafický list „Dve šelmy zvädzajú ľudstvo na zlu cestu“ (1496-1498) a grafický list W. Blakea „Číslo 666“; motív Šelmy zemskej sa objavuje opäť v súvislosti so *Siedmimi pliakami* (Zjavenie Jána 16,10): Vyliatie piatej čaše na trón šelmy

-Zemská šelma vystupuje ako protiklad ranokresťanských prorokov, ktorí celý svoj život zasvätili zvestovaniu Kristovho posolstva; dnes pod zemskou šelmou interpreti nehľadajú jednu konkrétnu osobu, ale na cisársku mašinériu a cirkevnú organizáciu, ktorá v *Malej Ázii* presadzovala kult cisára; maloázijské mestá sa pretekali v stavaní oltárov a chrámov počesť zbožštených rímskych panovníkov; iný výklad hľadá v zemskej šelme perzský *mitraizmus*, vieru prinášanú rímskymi legionármi a svojimi obradmi podobnú kresťanskej liturgii (krst, eucharistia), prítomnú na Západe až do 10.storočia; staršia identifikácia zemskej šelmy vychádza z dešifrovania čísla 666 (porovnaj číslo 888 ako číslo Ježiša); používali sa k tomu rôzne *gematrické*, číselno-písmenové metódy, bežné v židovskom i helenistickom svete; vykladači vychádzali sa pritom z charakteru *gréckej a hebrejskej abecedy*, v ktorých jednotlivé písmená majú aj číselnú hodnotu; podľa poradia písmen hebrejskej abecedy číslo 666 dáva význam Neron Kesar alebo Neron Qesar (jedenáste písmeno hebrejskej abecedy kaf zodpovedalo gréckemu písmenu kappa, pre ktoré platili dva znaky K/Q); hebrejská transkripcia NERON KESAR alebo NERON QUESAR zodpovedá gréckemu výrazu NERON KAISAR (Nero cisár); nakoľko predmasoretská hebrejčina nemala samohlásky A, E, výsledný číselný súčet sa vypočítava iba z písmen mena N - R - W/Ω - N + K - S - R (N=50; R=200; W=6; N=50; K=100; S=60; R=200); bolo veľmi lákavé vidieť v 666 cisára Nera, lebo bol prvým prenasledovateľom kresťanov a navyše bol zabitý mečom; slabinou tohto výkladu je skutočnosť, že v časoch písania Zjavenia (r. 90-96) bol Nero už mŕtvy; avšak existovala legenda o Nerovi redivivovi, Nerovi zmŕtvychvstalom, ktorú mohol apokalyptik brať do úvahy (pozri *Mučenie sv. Jána*); nevádi, že hebrejské KESAR je bez jod (malo by znieť KEJSAR), lebo podobné nedôslednosti sa vyskytovali v hebrejčine často; navyše pre ňu boli príznačné rôzne prešmyčky; námietky, že priečný súčet hebrejského mena v gréckom texte nie je možný, sú podľa bádateľov nepresvedčivé, lebo apokalyptik sám upozorňuje na istú zvláštnosť šifry; hebrejčina nemala medzery medzi písmenami a v jej súvislom textovom obraze nesmelo byť, snáď z magických dôvodov, voľné miesto; to umožňovalo vertikálne, horizontálne či diagonálne výpočty, aké používala predovšetkým stredoveká *kabala* a *gematria*, aby objavila ďalší, skrytý obsah hebrejského Písma, *Tóry*; talmudisti neskorého stredoveku údajne poznali kód, pomocou ktorého je možné text rozšifrovať a odkryť tajomstvá budúcnosti; niektorí dnešní bádatelia sa snažia pomocou modernej počítačovej technológie tzv. *biblický kód* objaviť; podľa gréckej abecedy číslo 666 (niektoré rukopisy uvádzajú číslo 616) dáva význam KAISAR THEOS (cisár boh); v tom prípade mohlo ísť aj o *Domitiana* alebo iného cisára z minulosti, prítomnosti alebo budúcnosti; navyše na prelome 1.-2.st. existovala legenda, že v Domitianovi prišiel na trón Neron redivivus; výklad o vzťahu šelmy 666 a Domitiana sa objavuje u E. Stauffera (1947); bol toho názoru, že pri výklade je dôležité meno i funkcia jeho nositeľa; slovo Domitian má síce hodnotu 755, ale úradné označenie panovníka znelo: AYTOKRATOR KAISAR DOMITIANOS (alebo DOMETIANOS) SEBASTOS GERMANIKOS; toto dlhé meno bolo používané v skratkách (Stauffer použil nápis z mince Domitianovej doby); jedna z takýchto skratiek znela: A KAI DOMET (alebo DOMIT) SEB GE (alebo G); číslo tejto skratky je 666 (A=1; KAI=31; DOMET=419; SEB=207; GE=8); gematrický výklad používal aj tzv. trojuholníkové čísla (hebr. gematria = geometria); také, ktorých súčet je daný sčítaním všetkých hodnôt od 1 po určité číslo; tak ako šesťka je trojuholníkovým číslom trojky ($1 + 2 + 3 = 6$), tak číslo 36 je trojuholníkovým číslom osmičky a 666 je trojuholníkovým 36; a práve v prípade osmičky upozorňujú vykladači na šelmu vystupujúcu z priepasti v 17,11: Veľká neviestka babylonská; stredoveký mysticismus ponúkal ďalšie súvislosti: každá číslica zo 666 je o jedno menšia ako sedmička, ktorá je dokonalým číslom; preto sa vykladači domnievali, že jánovské 666 môže byť symbolom židovskej predstavy odvekého chaosu, na ktorý odkazuje *Genesis 1,2*; podobné metódy a číselno-písmenové špekulácie boli blízke stredovekým kláštorným školám; učené mníši verili v existenciu „svätých čísiel“, ktoré

údajne boli organizačnými veličinami odhaľujúcimi štruktúrnu výstavbu *stvorenia*; franský benediktínsky mních a teológ *Hrabanus Maurus* (†869) napísal spis o Svätom písme „ukrývajúcom mnohé tajomstvá, ktoré musia zostať skryté pred tými, ktorí nepoznajú význam čísiel.; novoplatonici 3.-6.st., ktorí sa zaoberali izopsephiou (rovnakopočetnosťou), boli toho názoru, že mená s rovnakými číselnými hodnotami písmen sú si navzájom priradené; hľadali rad osôb, ktoré by prichádzali do úvahy pre číslo 666; stredoveká numerológia vychádzala z významov čísla dvanásť a šesť: dvanásťka číslom plnosti, preto je šesťka vyjadrením polovičatosti (*Antikristovým* neustálym a márnym pokusom dosiahnuť Kristovu dokonalosť); trojnásobne umocnená šesťka dostáva nádych démonickosti a stáva sa „hybridnou mocou, zatvorením nevykúpeného a hriechneho do seba“; zdá sa, že takto chápal číslo 666 cirkevný otec *Irenej Lyonský* (†200), keď písal: „Tri razy opakované číslo šesť predstavuje rekapituláciu celej apostázy (odpadlctva) na počiatku, uprostred času a na konci“; Irenej sa s číslom 666 veľmi zaoberal a navrhoval čítať ho ako 616 so zjavným úmyslom, aby vyhovovalo zneniu GAJUS KAISAR, t.j. Caligula (nechal pred jeruzalemským chrámom vystaviť svoju sochu); Irenej robil viacero pokusov, ako vylúštiť 666 a vytvoril pritom hypotetické slová LATEINOS, TEITAN/GEITAN, EUANTES; gematrickou metódou boli vytvorené ďalšie slová s hodnotou 666: napríklad HO NIKÉTÉS, KAKOS HODÉGOS, AMNOS ADIKOS; neprijateľnou sa dnes javí narážka na cisára Traiana (†117), ktorého grécke rodové meno OYLPIOS/ULPIOS má tiež hodnotu 666; podobne vyznieva pokus aplikovať číslo 666 na slovo THÉRION (gréc. zvierat/šelma) z 17,11: *Neviestka babylonská*; na tradíciu mystických výkladov nadviazal okultista Rudolf Steiner (†1925), zakladateľ antropozofie; tvrdil, že zlomocné číslo 666 otvára dvere k čiernej mágii, je znamením slnečného démona Soratha, ktorý sa údajne koncom 20.storočia (666 x 3 - 1998) zmocní duší väčšiny ľudí, ktorí sa potom vrhnú proti všetkému duchovnému; avšak duch tejto epochy, *archanjel Michael*, nad ním napokon zvíťazí; súčasné výklady uprednostňujú predstavu čísla 666 ako obludnú podobu hriechu lebo odkaz na *Domitiana*, ktorý bol súčasníkom *Zjavenia Jána*; ako nesprávne sa vidia odkazy na postavy z minulosti ako budúcnosti; výklad novodobých numerológov vychádza z „diabolského vynálezu“, akým je ruleta, kde súčet čísiel od 1 do 36 = 666; vlastný, prekvapivo jednoduchý výklad čísla 666 prináša C. Tresmontand v spise „Otázky našej doby“ (Apokalypsa, str. 20); Tresmontand vychádza z hebrejského zápisu mena *Herodes*, gréc. Hóródós, ktoré sa v hebrejčine píše s tromi vav; hebrejské písmeno vav v hebrejčine súčasne označuje číslo 6; v transliterácii do hebrejčiny sa meno píše H6R6H6S; táto šifra, pre nás už nepreniknuteľná, bola zrozumiteľná maloázijskému kresťanskému spoločenstvu, prenasledovanému jeruzalemským vysokým kňazstvom a kráľmi, etnarchami herodesovskej dynastie, tak v Jeruzaleme ako v provinčných mestách a cudzine; číslo zosobneného zla 666, podobne ako iné čísla, napr. trinásťka, vyvolalo dokonca pomerne častú fóbiu zvanú hexakonsioihexekontahexafóbia; panický strach z 666 vedie k jeho odmietaniu ako značky vozidla, ulice, domu atď. ; pozri *číslo 666*

Hall v súvislosti s heslom *apokalyptické motívy*: Zemská šelma symbolizuje *pohanstvo* a je zobrazovaná ako netvor s levími hlavami a s rohmi (porovnaj *sfinga barania*) a s ohňom zostupujúcim okolo neho; symbolizovaná číslom 666 (pozri *symboly číselné*); *hexakonsioihexekontahexafóbia*

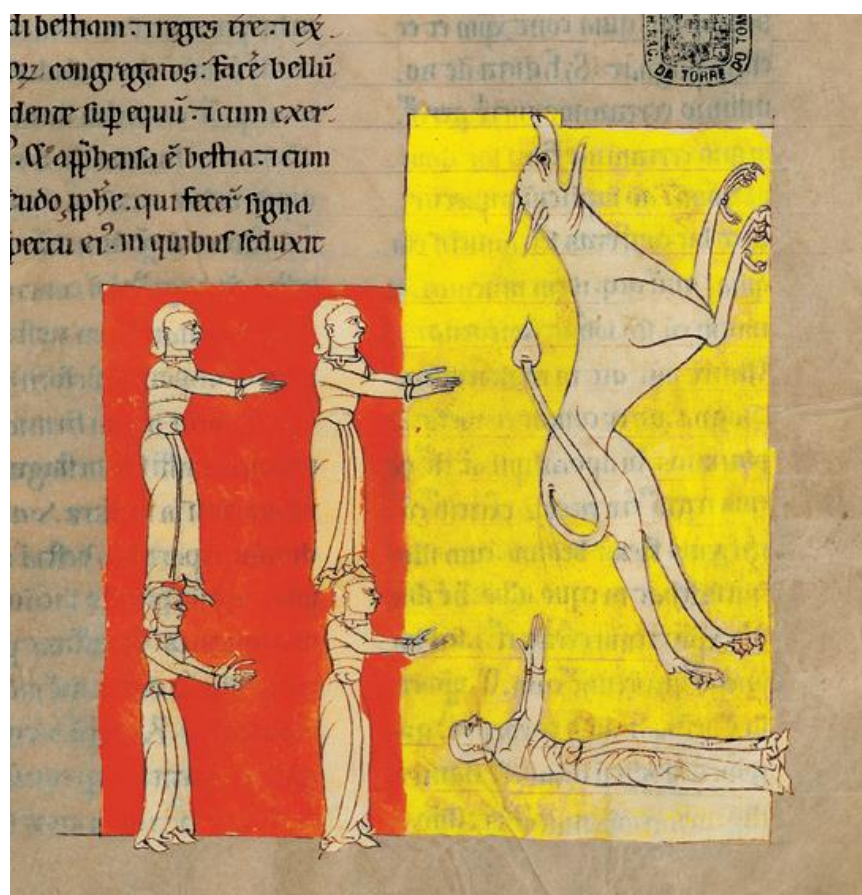
-v súvislosti s heslom *pápežská pyramída*: reformačná karikatúra úradu pápeža; v podobe drevorytových letákov vychádzala v tisícových nákladoch a v rôznych variantoch; inšpiráciou bola sedemhlavá šelma zemská zo *Zjavenia Jána*; prvé sa objavili už v roku 1599

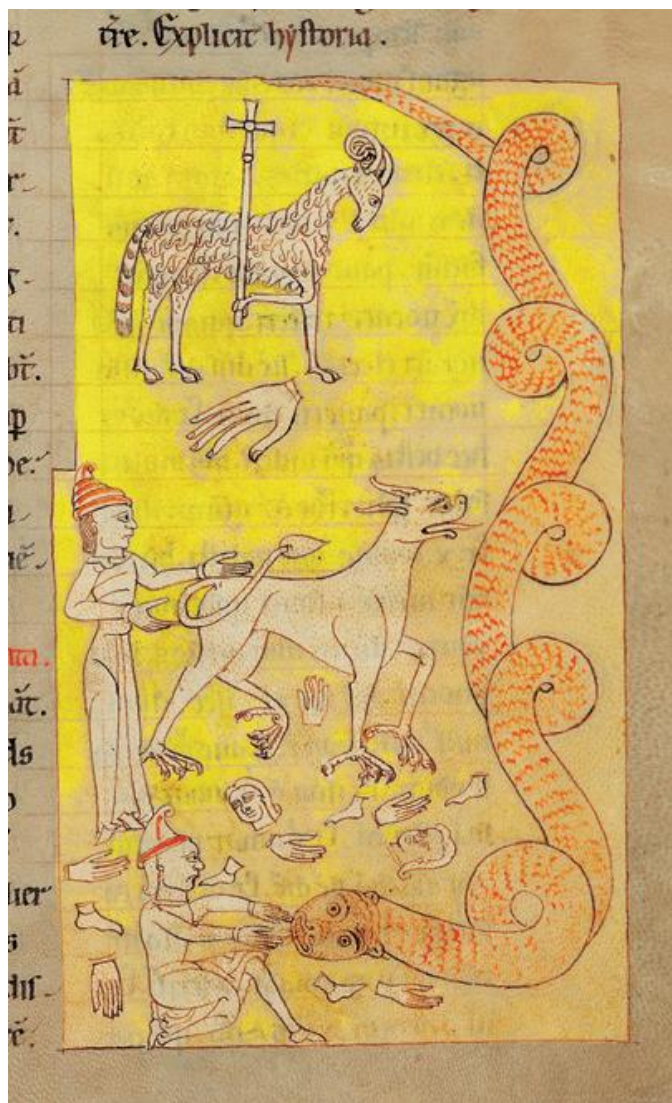
(13,11. Šelma zemsá). **Šelma zo zeme** (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

(13,11-18. Šelma zemsá). **Šelma vystupujúca z priepasti** (Beatus Osma, 1086)

(? 13,13-15. Šelma zemská). Šelma zvádza obyvateľov (Beatus Lorvão, 1189)

(? 13,13-15. Šelma zemská). Šelma a drak. Zabíjanie verných slovu Božiemu (Beatus Lorvão, 1189)

(13,11-18. Zemská šelma). Zemská šelma (detail, Apokalypsa Getty, 1255 - 1260)

(13,11-18. Zemská šelma). Zemská šelma (-)

(13,13-15. Šelma zemská). **Falošný prorok zvádza obyvateľov. Zabíjanie verných slovu Božiemu** (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

(13,13. Šelma zemská). **Falošný prorok nahovára obyvateľov** (Apokalypsa z Angers, 1377-1382)

A. Dürer: Dve šelmy zvádžajú ľudstvo na zlú cestu (1496-1498)

(13,1-13. Šelma zemská). Muži adorujúci šelmu s dvoma rohmi (Apokalypsa Pierpont-Morgan-Library, 15.st.)

M. Gerung: Dve šelmy (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

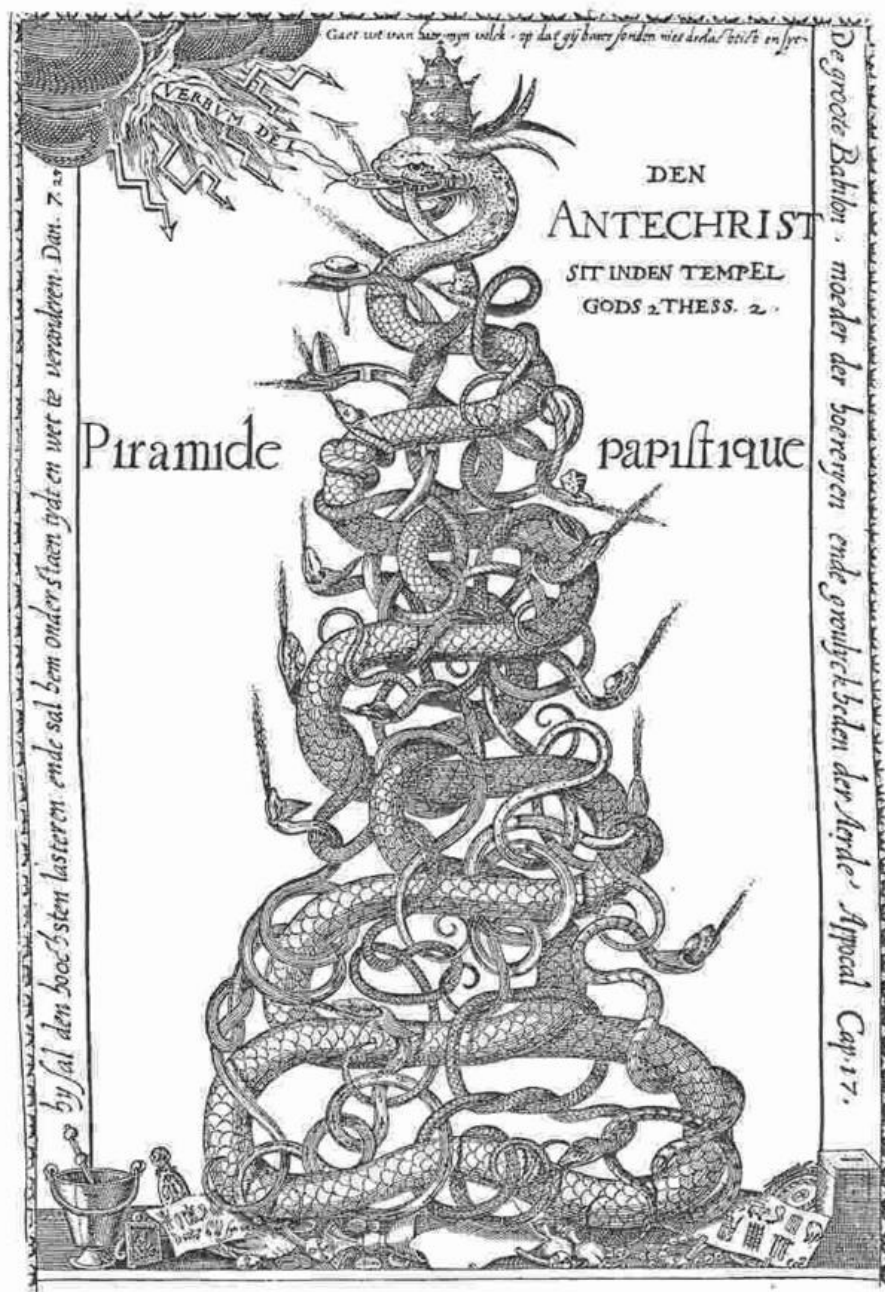
(13,11-18. Sedem pliaĝ). **Šelma zemská** (drevoryt z Lutherovej biblie, 1545)

M. Scheits: Šelma so siedmimi hlavami. Falošný prorok zvádza obyvateľov (ilustrácia, Philips Medhurst Bible)

(13,13-15. Šelma zemská). Dve šelmy. Falošný prorok zvádza obyvateľov (Lutherova biblia, 1545)

Pápežská pyramída (satirická rytina, zač. 17.st.)